

Landschapsarchitect J.D. Zocher Sr. op Berbice

Buitenplaats Berbice beschikt over een lommerrijk park: hoge bomen met indrukwekkend dikke stammen en laag struikgewas. De afwisselende begroeiing langs kronkelige wandelpaden en waterpartijen versterkt de sfeer van een restje natuurlandschap. Het is echter niet wat het lijkt: dit park is aangelegd en speciaal ontworpen om op de natuur te lijken!

door: Marjolein Kooper-Huigen

In 1803 verleende Johan Pompe van Meerdervoort, burgemeester van Voorschoten en eigenaar van buitenplaats Berbice, opdracht tot de tuinwerkzaamheden aan de befaamde tuinarchitect J.D. Zocher Sr. Deze architect ging met de tuinbaas en twee tuinlieden een winterlang voortvarend aan het werk. Hij leverde naast de plannen ook het werk en de beplanting.

Het project “Kwaliteitsimpuls Zocherparken”, een project van de Erfgoedlijn Landgoederen, uitgevoerd voor het Erfgoedhuis Zuid-Holland, werd gestart om de kenmerken van Zocher parken in kaart te brengen en archiefonderzoek te doen. Dit resulteerde in 2017 in een aantrekkelijke website <http://www.zocher-parken.nl> Hier wordt een rijkdom aan informatie ontsloten over de drie generaties tuinarchitecten, hun ontwerpstijlen en de Zocherparken in Zuid-Holland.

Berbice is uniek

In het Zocher oeuvre neemt Berbice een unieke plaats in. Ten eerste is de oudere parkaanleg met zichtas en

vijvers die Zocher gebruikte in zijn ontwerp ook later beheerd als een park element, en als zodanig goed herkenbaar gebleven. Ten tweede is bewaard gebleven Zocher's landschappelijke bospark met diverse rondwandelingen, een uitzichtpunt op de noordwestelijke hoek van het park en zijn ontworpen heuvels landschap, wellicht als verwijzing naar het oude duinlandschap van de strandwallen.

Verwaarlozing bleek behoud

Het is een prachtige paradox dat gebrek aan beheer in de twintigste eeuw eigenlijk een vorm van behoud is geweest. Het park verouderde, verwilderde en de soortenrijkdom nam af, maar er is nooit een andere tuinontwerper mee aan de slag gegaan. Hierdoor was het tijdens recent onderzoek, o.a. door Korneel Aschman, mogelijk de historische aanleg en structuur van het park te herleiden. Zo weten we bijvoorbeeld dat Zocher's kleine vijver bij het huis later is gedempt. De vorm van het plein achter het huis en de loop van sommige paden zijn veranderd, maar deze kunnen met behulp van Zocher's “passer” wel worden gereconstrueerd.

In de ontwerpstijl van Zocher is de beleving van de waterpartij een belangrijk element, “de meanderende beek” van Berbice is nog even schilderachtig als toen. Foto: M. Kooper-Huigen

Herstel in komende jaren

Het doel van onze Stichting is de instandhouding van de gehele buitenplaats en het behoud van de specifieke buitenplaats cultuur voor toekomstige generaties.

Met de ontwikkeling van het park van Berbice als voorbeeld van de “Vroege Landschapstijl” onder-

streepte J.D. Zocher de bijzondere culturele en maatschappelijke rol die Berbice in het verleden heeft gespeeld. Het is dan ook terecht dat het park weer onder de aandacht wordt gebracht, en voor zover mogelijk zal worden teruggebracht in de tijd.

Zocher lezing op 7 maart a.s.!

Korneel Aschman, tuinarchitect en

kenner van Zocher senior, zal u ter plekke te laten zien en horen wat het park nog vertelt en wat haar toekomst zal brengen.

Zijn lezing met wandeling start op zaterdagmiddag 7 maart om 15.00 op Berbice.

Kaartje inclusief pauzedrankje € 7,50 p.p., van te voren aanmelden via info@vriendenvanberbice.nl